

In memoriam

Alexandru Demetriad

Alexandru Demetriad a jucat pînă în ultima lună a stagiunii, deși era minnat de o maladie care nu-l lăsa nici o iluzie asupra apropiatului sfîrșit și care îi înscinna zilele cu o durere atroce, mîcșorîndu-i tot mai vizibil libertatea și fluența mișcărilor. A desfășurat o uriașă voință și energie pentru a putea apărea pe scenă, dar niciodată în această înfruntare cu durerea și cu moartea n-a rostit un cuvînt de tînguire sau de spaimă, iar ochii mari, puțin sticloși, dilatați de lunga insomnie, își apărau, nealterate, resursele de înțelegere și uimire. Aceeași admirabilă claritate de gîndire, aceeași eleganță nesilită, necăutată, aceeași măsură în cuvinte și același tact în gesturi. Totul divulga nobila ținută intelectuală a unui om și a unui artist care nu s-a părăsit pe el însuși, supraveghîndu-și efuziunile și refuzurile, mereu învăluite într-o netulburată moderație a tonului și modestie a purtării. De obicei, la porțile suferinței, civilitatea, discreția, delicatetea sufletească se sfîrșesc, ori rămîn maseă și costumație. Alexandru Demetriad a dovedit, și în cel mai greu rol al vieții sale, admirabila distincție a unei personalități neasemeni. Deoarece valorile inteligenței, echilibrului, generozității făceau parte din procesul său de exprimare, erau înseși semnalmentele identității lui.

A slujit, timp de patruzeci și cinci de ani, Teatrul Național, dăruind spectacolelor în care a jucat acuitatea unei minți și cumpătarea unei sensibilități pe care experiența vieții și a culturii le-a desăvîrșit. În Lanțuri, pe care a jucat-o în plină tinerețe, în Inspectorul de poliție, în Diplomații, în Zoo, în Zodia Taurului, în Caligula, a adus precizie și subtilitate, adevărînd un talent de actor ce-și scruta personajele cu o impecabilă logică și senină comprehensiune. Înțelesese talna teatrului, și, tocmai de aceea, în interpretările sale, emoția deținea primatul asupra tehnicii, și inteligența, asupra procedeeilor. Pentru Alexandru Demetriad, spectacolul n-a fost scamatorie, alintare, joc ușuratec, ci comunicare gravă, responsabilă, cu lumea, cu oamenii, dezvăluți în lumina aspirațiilor, intereselor, determinărilor lor.

Alexandru Demetriad rămîne exemplul și amintirea unui artist care aparține, prin har și cultură, celei mai frumoase tradiții a teatrului românesc.

Gh. CRISTESCU

Cristian
Păncescu

Discret, așa cum a trăit, Cristian Păncescu a adunat, într-o viață, mii de fotografii și documente, fără de care monografia idolului său, Victor Eftimiu, nu putea fi scrisă. A fost secretarul maestrului, omniprezent și scrupulos, fanatic în admirație, el însuși dramaturg și evocator al scenei. Puțini, la noi, s-au devotat, ca el, unui om al teatrului, puțini și-au notat impresiile și au adunat mărturiile, ca acest bărbat delicat și surizător, calchiînd ținuta celui pe care l-a flancat, convins că astfel îl adumbrește aripa unui clasic.

Redacțiile — și a noastră — l-au cunoscut, în ultimii ani, ca animator al „salonului literar V. Eftimiu“, mereu în mînă cu un manuscris de aduceri-aminte, mereu temător că autorul Cocoșului negru ar putea cădea în uitare.

I. N.